

Slovenský komitét slavistov
Slavistický ústav Jána Stanislava Slovenskej akadémie vied
Katedra slovenského jazyka Filozofickej fakulty
Univerzity Konštantína Filozofa

u. fond
na podporu
umenia

- © Slovenský komitét slavistov
© Slavistický ústav Jána Stanislava SAV
© Katedra slovenského jazyka FF UKF

EDITOR

Prof. PhDr. Juraj Glovňa, CSc.

RECENZENTI

Prof. PhDr. Ján Kačala, DrSc.

Prof. PhDr. Miroslav Dudok, DrSc.

TECHNICKÁ REDAKCIA

Mgr. Juraj Molčányi

*Publikácia vyšla s finančným príspevím
Fondu na podporu umenia.*

ISBN 978-80-89489-30-5
EAN 9788089489305

Juraj Glovňa (ed.)

Historický a sociolingvistický kontext
kodifikácií slovanských jazykov

Bratislava 2017

Obsah publikácie

Na úvod.....	6
<i>Slavomír Ondrejovič (Slovenská republika)</i> Štúrovská kodifikácia spisovnej slovenčiny v sociolingvistickom kontexte	7
<i>Stanisław Gajda (Polska)</i> Norma językowa a kodyfikacja. Przypadek polski	15
<i>Lubomír Kralčák (Slovenská republika)</i> Štúrova <i>Nauka reči slovenskej</i> ako kodifikačný text	25
<i>Juraj Glovňa (Slovenská republika)</i> Konfesionálne pozadie štúrovej kodifikácie.....	33
<i>Ondřej Bláha (Česká republika)</i> Česko-slovenské jazykové kontinuum v 1. polovine 19. století.....	43
<i>Jana Šolcína (Němska)</i> Historiske a aktualne aspekty ortografije hornjoserbskeje spisowneje řeče	53
<i>Katarína Dudová (Slovenská republika)</i> Kontinuita Bernolákovej kodifikácie s predchádzajúcim vývojom slovenčiny	65
<i>Божо Ђорџић (Србија)</i> Персонални контекст кодификације српског језика	75
<i>Александар М. Милановић (Србија)</i> Јован Суботић као кодификатор српског језика у 19. веку	81
<i>Диана Иванова (България)</i> Книжовноезикова норма и книжовноезикова периодизация: теоретични и методологични аспекти (с оглед на историята на българския книжовен език).....	95
<i>Надка Николова (България)</i> Подходи при кодификацията в първата граматика на новобългарския книжовен език от отец Неофит Рилски.....	103
<i>Лидија Тантуровска (Република Македонија)</i> Од преткодификацискиот период на македонскиот јазик	113

<i>Наталья Корина (Slovenská republika)</i> К вопросу о современном состоянии русского литературного языка и диалектах русского языка	119
<i>Анна Кречмер (Österreich)</i> Мифы и факты: к вопросу культурно-языкового идентитета восточных и югозападных славян (в диахронном и синхронном аспектах)	133
<i>Андрій Даниленко (USA)</i> До побудови соціальної типології української літературної мови	145
<i>Сяргей Запрудскі (Беларусь)</i> Пастанова СНК БССР «Аб зменах і спрашчэнні беларускага правапісу» 1933 г. як навуковы і палітычны дыскурс	163
Obrazová príloha.....	171

Na úvod

Komisia pre spisovné slovanské jazyky patrí medzi aktívne komisie pri Medzinárodnom komitáte slavistov. Pracuje od roku 1970. Jej členovia sa stretávajú na pracovných zasadnutiach spojených s konferenciou spravidla každý rok (okrem rokov, keď sú Medzinárodné zjazdy slavistov) vždy v inej krajine. Predsedníčkou komisie je prof. PhDr. Hana Gladkova, CSc., z Filozofickej fakulty Karlovej univerzity v Prahe.

Na stretnutí v Budyšíne v Nemecku (zorganizovala ho v roku 2014 Dr. Jana Šolcína zo Srbského inštitútu [Serbski institut]) sa členovia uzhodli na tom, že stretnutie v roku 2016 pripraví Slovenská republika. Toto rozhodnutie potvrdilo zasadnutie v Olomouci v roku 2015 (konferenciu pripravil PhDr. Ondřej Bláha, PhD., z Katedry bohemistiky Filozofickej fakulty Univerzity Palackého).

V roku 2015 uplynulo dvesto rokov od narodenia (28. októbra 1815) jednej z najvýznamnejších osobností moderných dejín slovenského národa Ľudovíta Štúra, kodifikátora dnešnej spisovnej slovenčiny. UNESCO zaradilo výročie Štúra do zoznamu výročí OSN. Vláda Slovenskej republiky zase vyhlásila Rok Ľudovíta Štúra.

Aj preto sa organizátori stretnutia na Slovensku rozhodli pripraviť konferenciu s tematikou kodifikácie: *Historický a sociolingvistický kontext kodifikácií slovanských jazykov*.

Pri príležitosti výročia narodenia Ľudovíta Štúra pripravili pracovníci nitrianskej Katedry slovenského jazyka pod vedením prof. PaedDr. Ľubomíra Kralčáka, PhD., reprezentatívne súborné dielo Ľudovít Štúr. Jazykovedné dielo (Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa 2015. 592 s.). Zachytáva všetky Štúrove práce, ktoré spája jazykovedné kritérium. Sú zaradené do okruhov všeobecná jazykoveda, teória spisovného jazyka, slovenská gramatika, jazyková kritika, slavistická jazykoveda a jazyk a spoločnosť. Edíciu dostali účastníci konferencie ako dar katedry.

Konferenciu zorganizovala Katedra slovenského jazyka Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v starobylej Nitre. Organizačne pomohol aj Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV. Vydanie tohto zborníka z konferencie finančne zabezpečil Slovenský komitét slavistov pri Slavistickom ústave Jána Stanislava SAV v Bratislave.

Všetky príspevky v tomto zborníku spája téma kodifikácie národných slovanských jazykov, jej historická a sociolingvistická reflexia. Referáty sme zaradili do troch blokov podľa genetickej klasifikácie slovanských jazykov: v prvom bloku sú západoslovanské jazyky – poľština, čeština, slovenčina, lužická srbčina, v druhom bloku južnoslovanské jazyky – srbčina, bulharčina, macedónčina, v treťom východoslovanské jazyky – ruština, ukrajinčina a bieloruština.

Veríme, že tento zborník prispeje svojím dielom do výskumu kodifikácií slovanských jazykov a že poslúži aj ako inšpirácia v ďalšom slavistickom bádání.

Editor